

IV

(Informări)

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI ORGANISMELE
UNIUNII EUROPENE

CONSILIU

Concluziile Consiliului din 19 noiembrie 2010 privind educația în spiritul dezvoltării durabile

(2010/C 327/05)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

AVÂND ÎN VEDERE:

Strategia UE de dezvoltare durabilă, adoptată pentru prima oară la Gothenburg în 2001⁽¹⁾ și revizuită ulterior în 2006 și în 2009⁽²⁾, care oferă un cadru pentru o viziune pe termen lung a durabilității, în cadrul căreia creșterea economică, coeziunea socială și protecția mediului conlucrează și care evidențiază rolul-cheie al educației în calitate de condiție preliminară pentru a promova schimbările comportamentale și pentru a furniza tuturor cetățenilor competențele-cheie necesare realizării dezvoltării durabile.

Deceniul Națiunilor Unite dedicat educației în spiritul dezvoltării durabile (2005-2014), care urmărește integrarea principiilor, valorilor și practicilor în ceea ce privește dezvoltarea durabilă în cadrul tuturor aspectelor educației și învățării⁽³⁾ și conferința mondială a UNESCO din 2009 pe tema educației în spiritul dezvoltării durabile organizată la Bonn, care - în declarația sa finală - a convenit că investiția în acest tip de educație reprezintă o investiție în viitor și, în anumite cazuri, o măsură capabilă să salveze vieți⁽⁴⁾.

Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții⁽⁵⁾, care solicită statelor membre să garanteze că fiecare cetățean dispune de competențele-cheie necesare pentru a se adapta în mod flexibil la o lume în schimbare, în care toate elementele sunt strâns interconectate. Cele opt competențe-cheie evidențiate se susțin reciproc și au la bază aptitudini precum gândirea critică, soluționarea problemelor, creativitatea, adoptarea de inițiative și procesele decizionale, toate fiind esențiale în vederea realizării obiectivului dezvoltării durabile. În acest context, competențele de bază din

știință și tehnologie, precum și cele sociale și civice, sunt deosebit de relevante.

Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”)⁽⁶⁾, care evidențiază faptul că educația și formarea profesională joacă un rol crucial în soluționarea multor dificultăți socioeconomice, demografice, de mediu și tehnologice cu care se confruntă Europa și cetățenii săi în prezent și în anii ce vor urma.

Strategia pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică *Europa 2020*⁽⁷⁾, care urmărește transformarea UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, capabilă să asigure niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune socială și în cadrul căreia se evidențiază contribuția majoră pe care trebuie să o aducă educația și formarea profesională.

RECUNOAȘTE CĂ:

1. La începutul secolului XXI, Uniunea Europeană se confruntă cu un număr considerabil de dificultăți interconectate, inclusiv consecințele economice și sociale ale crizei financiare globale, schimbările climatice, resursele de apă și cele energetice aflate în declin, pierderea biodiversității, amenințările la adresa securității alimentare și riscurile din domeniul sănătății.
2. Într-o lume aflată în continuă schimbare, toți cetățenii europeni ar trebui să dispună de cunoștințele, aptitudinile și atitudinile necesare pentru a înțelege și a aborda dificultățile și aspectele complexe ale vieții moderne, luând în considerare, în același timp, implicațiile de mediu, sociale, culturale și economice, precum și pentru a-și asuma responsabilitățile globale.

(1) Concluziile Consiliului European din 15-16 iunie 2001 (documentul SN 200/1/01 REV 1).

(2) Documentele 10917/06 și, respectiv, 16818/09.

(3) www.unesco.org/eu/esd

(4) www.esd-world-conference-2009.org

(5) JO L 394, 30.12.2006.

(6) JO C 119, 28.5.2009.

(7) Concluziile Consiliului European din 25-26 martie 2010 (EUCO 7/1/10 REV 1).

3. Raportul din 2010 *Aptitudini pentru locuri de muncă ecologice*⁽¹⁾ evidențiază faptul că, în viitor, va trebui ca orice loc de muncă să contribuie la o creștere continuă a eficienței resurselor, precum și faptul că dezvoltarea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon va depinde din ce în ce mai mult de îmbunătățirea aptitudinilor existente și de integrarea preocupărilor legate de dezvoltarea durabilă în domeniile existente de învățare, și mai puțin de incurajarea „aptitudinilor ecologice” specializate.
4. Educația în spiritul dezvoltării durabile (EDD) într-o perspectivă de învățare pe tot parcursul vieții este esențială pentru realizarea unei societăți durabile și, prin urmare, este dorită la toate nivelurile de educație și formare profesională formală, precum și în cadrul învățării non-formale și informale.

SUBLINIAZĂ CĂ:

1. EDD trebuie să aducă o contribuție importantă la punerea în aplicare cu succes a Strategiei UE de dezvoltare durabilă și a noii strategii *Europa 2020*.
2. Rolul cel mai important al EDD este de a furniza persoanelor și grupurilor cunoștințele, aptitudinile și atitudinile necesare pentru a face alegeri conștiente care urmăresc să realizeze și să păstreze o lume pe care atât ei, cât și generațiile viitoare să o considere potrivită pentru a trăi. Instituțiile de învățământ, comunitățile locale, societatea civilă și angajatorii sunt cu toții actori-cheie în dezvoltarea și promovarea unor astfel de competențe.
3. EDD privește în special modul în care concepem lumea noastră complexă și modul în care ne comportăm. Aceasta promovează valori, principii și practici care ajută persoanele să răspundă în mod eficace și cu încredere dificultăților actuale și celor noi. Prin urmare, aceasta are implicații pentru educație și formare profesională la toate nivelurile, ceea ce poate depăși simpla includere a dezvoltării durabile în calitate de altă materie în programă.
4. Durabilitatea poate juca un rol important în cadrul strategiilor naționale de învățare pe tot parcursul vieții și poate fi utilizată ca un instrument de consolidare a calității la toate nivelurile de educație și formare profesională.

CONSIDERĂ CĂ:

1. Educația și formarea profesională sunt indispensabile în vederea realizării unei Europe și a unei lumi mai durabile. EDD ar trebui să fie privită ca element crucial în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și ar trebui, când este posibil, să fie integrată în toate nivelurile și aspectele educației și formării profesionale, pentru a consolida capacitatea cetățenilor de a face față problemelor iminente care nu pot fi prevăzute și de a identifica soluții pe termen lung pentru acestea în numeroasele situații diferite de-a lungul vieții.
2. Cei trei piloni fundamentali ai dezvoltării durabile - economic, social și de mediu - ar trebui abordați într-un mod echilibrat și integrat.

3. În multe state membre, unele aspecte ale EDD fac deja parte din educația privind mediul, nivelul global, sănătatea, pacea, cetățenia, drepturile omului, protecția consumatorului, domeniul financiar și dezvoltarea, constituind puncte de intrare în vederea integrării dezvoltării durabile într-un context de învățare pe tot parcursul vieții.
4. Este esențial să existe o mai bună sensibilizare și înțelegere în ceea ce privește dezvoltarea durabilă și EDD.
5. EDD ar trebui să fie dezvoltată pe o învățare interdisciplinară bazată pe valori care să promoveze sisteme de gândire și de predare și care să dezvolte noi cunoștințe, aptitudini și atitudini. Aceasta ar trebui să evidențieze gândirea creativă, inovarea și perspectiva pe termen lung, în special răspunderea pe care o avem față de viitoarele generații. EDD nu reprezintă un element de sine stătător, ci, mai degrabă, un set de principii și valori fundamentale, precum justiția, echitatea, toleranța, suficiența și responsabilitatea⁽²⁾ care trebuie transmise de o manieră orizontală. De asemenea, EDD poate contribui la dezvoltarea competențelor necesare pentru creșterea potențialului de angajare. Întrucât aptitudinile privind dezvoltarea durabilă se dobândesc cel mai bine prin experiențe personale, procesul de învățare ar trebui orientat, în măsura în care acest lucru este posibil, către învățarea, acțiunea și motivarea favorabile incluziunii.
6. Dată fiind natura sa complexă și cuprinzătoare, EDD poate fi deosebit de utilă la dezvoltarea competențelor-cheie orizontale ale cursanților [...].
7. La punerea sa în aplicare, EDD ar trebui adaptată fiecărui nivel de educație, ținând seama de contextul specific. Instituțiile preșcolare pot începe prin a transmite copiilor valori, atitudini și cunoștințe esențiale, care pot reprezenta ulterior baza pentru continuarea învățării cu privire la durabilitate. La nivelul primar și cel gimnazial, EDD se poate axa pe sensibilizare și pe dezvoltarea competențelor-cheie și poate fi adaptată pentru a ține seama de contextul specific și de etapele ulterioare de învățare. În cadrul VET și al învățământului superior, EDD ar trebui consolidată, iar atenția ar trebui îndreptată către dezvoltarea unor aptitudini și competențe mai specifice necesare în cadrul diferitelor profesii, precum și către abordarea unor aspecte precum responsabilizarea indivizilor și a comunităților cu privire la procesele decizionale și responsabilitatea socială a întreprinderilor.

8. Educarea cadrelor didactice și formarea la locul de muncă ar trebui să aibă un rol crucial în formarea unei perspective privind EDD și în stabilirea modului de introducere concretă a acesteia în școli, VET și instituțiile de învățământ superior. În funcție de ceea ce predau în mod obișnuit, cadrele didactice și formatorii de la toate nivelurile de educație și formare profesională vor fi confrunțați cu o varietate de dificultăți pedagogice specifice în predarea unei materii orizontale precum EDD, necesitând, așadar, o formare corespunzătoare.

⁽¹⁾ Cedefop: *Aptitudini pentru locuri de muncă ecologice*, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2010.

⁽²⁾ A se vedea Declarația de la Bonn, punctul 8 (http://www.esd-world-conference-2009.org/fileadmin/download/ESD2009_BonnDeclaration080409.pdf).

9. Dezvoltarea unei abordări a EDD „la nivelul întregii școli” poate contribui la valorificarea motivației și a angajamentului tuturor elevilor și studenților, pentru a dezvolta gândirea critică a acestora și pentru a îmbunătăți gradul de frecvență a instituțiilor de învățământ de către aceștia în general. Instituțiile de învățământ de la toate nivelurile ar trebui să se străduiască să devină organizații durabile și să acționeze ca modele prin integrarea principiilor dezvoltării durabile la nivel de politică și la nivel practic, mai precis prin economii de energie, construirea pe bază de resurse naturale și utilizarea acestora și dezvoltarea unei politici de achiziții durabile și de protecție a consumatorilor. În context școlar, aceasta necesită participarea activă a tuturor părților interesate: directorii, cadrele didactice, elevii, consiliul de administrație al școlii și personalul auxiliar, părinții, ONG-urile, comunitatea locală și mediul de afaceri.

ÎN CONSECINȚĂ, INVITĂ STATELE MEMBRE SĂ:

Adopte măsurile adecvate la toate nivelurile de responsabilitate - local, regional sau național - pentru a încuraja dezvoltarea și aplicarea în continuare a EDD și integrarea sa la toate nivelurile întregului sistem de educație și formare profesională, atât în cadrul învățării non-formale și informale, cât și al celei formale. În special, aceste măsuri pot include:

(a) Garantarea faptului că EDD este sprijinită de cadrul de politică, de reglementare, instituțional și operațional și în special că:

- EDD devine o trăsătură a strategiilor naționale de învățare pe tot parcursul vieții care urmăresc dezvoltarea personală, socială și profesională a cetățenilor;
- EDD este integrată în cadrul programei, când acest lucru este posibil;
- abordările interdisciplinare și transversale la nivel de programă sunt dezvoltate și aplicate la toate nivelurile de învățământ pentru a aborda dificultățile durabilității;
- o abordare „la nivelul întregii școli” a EDD este promovată și sprijinită în mod activ, inclusiv prin înlăturarea barierelor din calea instituțiilor care urmăresc utilizarea durabilă a resurselor lor.

(b) Sensibilizarea, transmiterea cunoștințelor și a competențelor necesare către cadrele didactice, formatori și personalul și directorii de școală pentru a promova și include principiile care stau la baza EDD în cadrul abordărilor acestora privind predarea și gestionarea, în special prin:

- sensibilizarea în rândul cadrelor didactice, formatorilor și directorilor de școală de la toate nivelurile de educație și formare profesională cu privire la importanța EDD și la beneficiile utilizării acesteia ca instrument deosebit de util în promovarea competențelor-cheie orizontale;
- garantarea faptului că formatorii și cadrele didactice dețin capacitățile adecvate pentru a preda chestiuni

complexe privind EDD, prin intermediul formării inițiale și al formării la locul de muncă și prin furnizarea către aceștia a instrumentelor și a materialelor de învățare adecvate și actualizate pentru EDD;

- încurajarea cooperării multidisciplinare și interdisciplinare dintre cadrele didactice în cadrul aceleiași instituții de învățământ pentru a promova predarea și învățarea chestiunilor transversale din domeniul EDD;
- promovarea rețelelor, inclusiv a rețelelor online, între cadrele didactice din diferite instituții de învățământ, pentru a asigura dezvoltarea continuă și schimbul de idei noi privind EDD;
- promovarea cooperării cu părinții, comunitatea locală și toate celelalte părți interesate relevante și a unei participări mai largi a acestora.

INVITĂ STATELEMEMBRE ȘI COMISIA, ÎN LIMITELE COMPETENȚELOR CARE LE REVIN, SĂ:

Sprijine e educația în spiritul dezvoltării durabile și să promoveze prezentele concluzii ale Consiliului prin:

- i) continuarea EDD în cadrul Strategiei UE de dezvoltare durabilă și a Strategiei Europa 2020;
- ii) promovarea cercetării și a cunoștințelor privind EDD, în special în domenii în care există o experiență redusă sau în care informațiile de bază sunt reduse, precum VET și învățământul superior;
- iii) promovarea rețelelor între instituțiile de învățământ privind EDD, utilizarea în mod optim a rețelelor existente și consolidarea cooperării privind EDD la toate nivelurile prin construirea de parteneriate, inclusiv prin încurajarea:
 - cooperării dintre școli la nivel național și la nivel transfrontalier;
 - parteneriatelor dintre instituțiile de învățământ, mediul de afaceri și/sau ONG-uri;
 - rețelelor de cercetători din domeniul EDD.
- iv) identificarea și înregistrarea bunelor practici în cadrul unui compendiu al EDD pe site-ul web al Sistemului de cunoștințe pentru învățarea pe tot parcursul vieții (KSLLL) ⁽¹⁾;
- v) abordarea chestiunilor privind EDD în cadrul priorităților programului privind învățarea pe tot parcursul vieții și altor programe relevante existente sau viitoare;
- vi) utilizarea în mod optim a Anului european al voluntariatului 2011 în vederea axării pe educația în spiritul dezvoltării durabile și pe parteneriatele dintre instituțiile de învățământ, mediul de afaceri și ONG-uri, precum și pe creșterea vizibilității bunelor practici existente în activitățile voluntare din acest domeniu;

⁽¹⁾ www.kslll.net

vii) examinarea includerii EDD printre domeniile prioritare pentru următorul ciclu al Cadrului strategic pentru educație și formare profesională „ET2020”.

INVITĂ COMISIA SĂ:

Contribuie la eforturile statelor membre de sprijinire a educației în spiritul dezvoltării durabile și să promoveze prezentele concluzii ale Consiliului prin:

i) organizarea unor activități de învățare reciprocă cu privire la aspecte specifice ale EDD, precum formarea cadrelor didactice, abordarea „la nivelul întregii școli” și a unor parteneriate pentru EDD, în vederea dezvoltării unui manual de politică și a unor orientări pentru instituțiile de învățământ și cadrele didactice;

ii) consolidarea cooperării în domeniul EDD cu alte instituții internaționale, în special UNESCO și CEE-ONU.
